

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ, РИЗИКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Тюренкова К. В.,

здобувач вищої освіти факультету менеджменту,

Миколаївський національний аграрний університет

Науковий керівник: Кушнірук В.С., кандидат економічних наук, доцент,

Миколаївський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Продовольча безпека є важливою частиною державної аграрної політики. Відповідно до Конституції України та чинного законодавства, відповідальність за її забезпечення покладена на державу. Протягом останніх восьми років економіка країни, зокрема аграрний сектор, зазнає значних втрат через агресію Російської Федерації. Починаючи з 24 лютого 2022 року, ця агресія переросла у повномасштабну війну, що призвело до введення в Україні воєнного стану відповідно до Указу Президента, що безпосередньо впливає на продовольчу безпеку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед відомих дослідників, які вивчають питання продовольчої безпеки, можна виділити таких авторів, як В. А. Шойко, О. А. Шевченко, В.С. Кушнірук, С.В. Сирцева та багато інших.

Мета і завдання дослідження. Оцінка ризиків у сфері продовольчої безпеки в Україні, а також визначення ключових проблем і можливостей правового регулювання цієї сфери в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Погоджуючись з В. А. Шойко [1], продовольча безпека – це також здатність країни самостійно забезпечувати себе необхідним обсягом та асортиментом продуктів харчування. Згідно з цим підходом, для досягнення продовольчої безпеки необхідно реалізувати такі ключові напрями:

1. підтримка обсягів продовольчих поставок на рівні, що забезпечує здорове харчування;
2. забезпечення достатнього рівня платоспроможності населення;
3. зменшення залежності від імпорту та захист інтересів національних виробників.

Для України питання забезпечення продовольчої безпеки є надзвичайно важливим, оскільки внаслідок соціально-економічних змін, а також запровадження воєнного стану, обсяги виробництва сільськогосподарської продукції та продовольчих товарів значно скоротилися, а рівень продовольчого забезпечення населення досяг критичної позначки. У зв'язку з цим, дослідження економіко-правових аспектів продовольчої безпеки набуває особливої актуальності.

Хочу звернути увагу на питання затвердження Стратегії щодо забезпечення продовольчої безпеки. В Україні розробили проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії продовольчої безпеки на період до 2030 року».

Ця Стратегія буде спрямована на визначення пріоритетів у сфері продовольчої безпеки як складової національної безпеки держави, формування напрямів і способів їх досягнення, а також формування в усіх зацікавлених сторін розуміння важливості запобігання голоду та недоїданню найбільш вразливих верств населення [2]. Вона передбачатиме:

- створення національної та регіональної системи моніторингу продовольчої безпеки для виявлення та своєчасного попередження продовольчих загроз;
- розробку та впровадження плану дій для забезпечення населення продуктами харчування в умовах надзвичайних ситуацій;
- заходи для розвитку стабільного сільськогосподарського виробництва;
- диверсифікацію виробничих процесів;
- створення надійних виробничо-збутових систем.

Прийняття Стратегії продовольчої безпеки до 2030 року, розробленої Кабінетом Міністрів України, покликане не лише сформулювати пріоритети в цій сфері, але й забезпечити сталість сільськогосподарського виробництва та запобігти загрозам голоду.

Державна програма повинна враховувати специфіку національної продовольчої безпеки, водночас передбачаючи механізми підтримання балансу

між внутрішньою та глобальною продовольчою безпекою. На даний момент ми бачимо, що сільськогосподарське товарне виробництво відіграє вирішальну роль не лише у забезпеченні продовольчої безпеки України, але й у постачанні сільськогосподарської продукції на світовий ринок. Однак, Україні слід продовжувати свій розвиток, прагнучи перейти від статусу сировинного постачальника до побудови аграрної економіки.

Висновки. Сьогодні можна з упевненістю стверджувати, що продовольча безпека має національне значення, проте роль і значення вітчизняного аграрного сектору давно перевищили національні межі і стали ефективним засобом забезпечення глобальної продовольчої безпеки. Забезпечення продовольчої безпеки для України є ключовим завданням, особливо в умовах соціально-економічних змін і впровадження воєнного стану. Скорочення обсягів сільськогосподарського виробництва та зниження рівня продовольчого забезпечення населення до критичної межі вимагають термінових заходів.

Список використаних джерел:

1. Шойко В.А. Сутнісна характеристика державного регулювання продовольчої безпеки. *Ефективна економіка*. № 11. 2017. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6202> (дата звернення: 15.10.2024).
2. Шевченко О.А. Екологічна та продовольча безпека як складові забезпечення економічної безпеки України у стратегічному форматі. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2021. с. 110-117. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2022/03/20.pdf> (дата звернення: 15.10.2024).
3. Kushniruk, V., Kulinich, T., Roik, O., & Lushchyk, M. (2021). Sustainable Development: Strengthening of Food Security in EU Countries. *Scientific Horizons*, 24(11), 85-91. [https://doi.org/10.48077/scihor.24\(11\).2021.85-91](https://doi.org/10.48077/scihor.24(11).2021.85-91). (дата звернення: 15.10.2024).
4. Кушнірук В. С., Сирцева С. В. Тенденції розвитку виробництва та реалізації продукції рослинництва аграрними підприємствами Миколаївської області. *Modern Economics*. № 7. 2018. С. 98–106. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/trends-of-development-of-production-and-realization-of-plant-production-agricultural-enterprises-of-mykolaiv-region/>. (дата звернення: 15.10.2024).